

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 52 (3214) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Edwin Linkomies megalakította az új finn kormányt

Szovjetország és amerikai részről is cáfolják a finn különbékéről terjesztett híreszteléseket. Tuniszban és a keleti arcvonalon újabb sikereket értek el a németek

Spelman kedvezően nyilatkozott vatikáni tárgyalásairól

Helsinkiből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Linkomies tanár (konzervatív párti) péntekre virradó éjszaka megalakította az új finn kormányt. Az új kormányban a szociáldemokraták 6 tarcával szerepelnek, mint az előző kormányban. A földművespárt 4 tarcát kapott az összefogás pártja kettőt, a pártönkivüliek kettőt, a svéd parasztpárti egyet, a liberális haladók pártja egyet. A fontosabb tarcák így oszlanak meg: Külügyminiszter Ramsay pártönkivüli, belügyminiszter Ehrnot szenátor svéd parasztpárti, honvédelmi miniszter Walden altábornagy pártönkivüli, vallás és közoktatásügyi miniszter Kalle Kauppi tanár liberális haladópárti, igazságügyi miniszter Lehtonen összefogás párti, pénzügyminiszter Tanner szociáldemokrata, második pénzügyminiszter Raitnikk a földművespárti.

Sevillából jelentik: (B. T.) Spelman newyorki érsek kijelentette, hogy a pápával folytatott megbeszélései kizáróan magánjellegűek voltak. Ezekről a megbeszélésekről kitűnő benyomását maradtak.

Olasz lap a magyar katona vitézségéről

Rómából jelentik: (MTI) A Popolo di Roma budapesti jelentése szerint megállapítja, hogy a keleti harcokban a magyar katonák ismét teljes fényében ragyogtatták a régi magyar katonai erényeket. Külön kiemeli egy magyar seregtest hősiességét, amely vitéz Szabó László vezérőrnagy, a volt római magyar katonai attasé parancsnoksága alatt küzdött azzal a parancsal, hogy a végsőkig védelmezzen egy fontos helyet. Adáz

harcokban, teljesen bekerítve védekezett a magyar honvédség, amíg kötelességét be nem fejezte és azt az újabb parancsot kapta, hogy most már vonuljon vissza, illetve vágja át magát a gyűrűn és úgy térjen vissza a győbb köteleivel. Ezt az óriási feladatot is elvégezték a honvédek, átvágták magukat és a parancs szerint új állásokból folytatták a harcot. Közben vitéz Szabó László vezérőrnagy vezérkari főnöke is hősi halált halt.

Elkeseredett szovjet támadások Szuchinics körül

Berlinből jelentik: (MTI) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a keleti harcterről:

Szuchinics felől délnyugatra a bolsevisták ismét sok páncélossal és nagy tüzésrel elkeseredett támadásokat indítottak, de súlyos vereséget szenvedtek. Az orosz hadosztályok sűrű hullámokban rohamozták egész nap a lépcsőzetesen kiépített német állásokat. A gyalogsági fegyverek löszében az oldalozó gépuskafészek és gránátvetők súlyos veszteségeket okoztak ezekben az egymást követő hullámokban, annyira, hogy a bolsevistáknak csak két helyen sikerült benyomulniuk a német fővonalba. A német bekerítő tartalékok ellentámadása ezeket az érkeket is azonnal visszavetette, nem egyszer elkeseredett harcokban. Azok a páncélosok sem kerültek el sorsukat, amelyek a bolsevista lövészeknek utat törtek a német fővonalig. A páncélos elhárító-

osztályok azonnali beavatkozása nyomán 18 szovjet páncélos ment tönkre közelharcban, 7 páncélos pedig a páncélelhárító ágyúk lötései miatt.

Kaukázusi önkéntesek együtt küzdenek a németekkel

Az Imen tótól délre Velikie Luki és Kholm irányában a bolsevisták széles vonalon folytatták támadásaikat, anélkül, hogy a nyomás elérte volna multikori támadásaik erejét. Itt 5 kísérőpáncélos löttek ki a német páncélelhárító fegyverek, még mielőtt a vonalat elértek volna. A kedvezőtlen idő miatt az utak elsárosodtak a Kaukázus nyugati részén és a kubáni hídfőnél is, aminek következtében csekély a harcivékonyság. A német és szövetséges hegyivadászok a kubáni hídfő keleti részén merész rajtaütéssel behatoltak a szovjet állásokba, amelyeket nagy területen

felgöngyöltek. Természetesen nagy zsákmányt is ejtettek. A mocsaras vidéken német gyorscsapatok és zuhanóbombázók támogatásával folytatták a tisztogatás hadműveleteiket. Sikerült a szovjet csapatokat behajtani a mocsar-

ras vidék hínáros területére a biztos pusztulásba. Ebben a vállalkozásban kaukázusi önkéntesek is résztvettek, akik megtudták, hogy a GPU emberei elhurcolt hozzátartozójuk közül sokat idehoztak, hogy a mocsaras vidéken a bolsevisták számára harciállásokat építsenek. Az önkénteseknek a német csapatok támadásával abban a pillanatban sikerült behatolniuk egy helységbe, amikor a politikai biztosok sok földijüket éppen hátrafelé hajszolták.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az angol hírszolgálat közlése szerint a legutóbbi légitámadás során Londonban 170 ember halt meg és 60 megsebesült egyetlen óvóhelyen. A mintegy 2000 ember befogadására szolgáló óvóhely kijárataiban egy aszszony elesett a lépcsőn és a bozótnál tömeg egyetlen perc alatt többszáz embert taposott össze, akik közül a mélyebben fekvők egy része megfulladt vagy megsebesült.

Még Litvinov sem tud finn-szovjet-orosz különbékéről

Washingtonból jelentik: (B. T.) Litvinov washingtoni szovjet nagykövet tegnap-ellátogatott az Egyesült Államok külügyminisztériumába. Utána kiintette, hogy nincsen tudomása a Finnország és a Szovjet Unió közötti bármiféle béketárgyalásról. Elmer Davis a tájékoztató iroda vezetője kijelentette, hogy megbízható helyről tájékoztatása kapott, amely szerint nem felelnek meg a tényeknek azok az értesülések, a Finnországgal való közvetlen vagy közvetett különbékékötésről, amelyekről beszélnek Hozzáfűzte,

hogy Rytí finn elnök úgy fejezte ki magát, hogy a németek oldalán tovább folytatja a harcot.

Berlinből jelentik: (MTI) A péntek reggeli német lapok még mindig a lengyel-szovjet határvidékről írnak. — A Deutsche Allgemeine Zeitung megjegyzi, hogy az angolok Moszkva követelésére elejtették lengyel zsidóságukat. Az angolok annyira mentek meghunyászkodásukban, hogy Sikorszkyt harakiri elkövetésére kényszerítették, amikor a legutóbbi beszédében kénytelen volt Moszkva mellett felszólalni.

Újabb területeket nyertek Tuniszban a tengelycsapatok

Berlinből jelentik: (B. T.) A tuniszi helyzetről jelentik, hogy miután Arim tábornok csapatai 5 nap alatt mintegy 10 támadást intéztek Mateur és Boja vidéke ellen, tevékenységüket most hirtelen a Sedjenanej szakaszra helyezték át. Északkeleti irányból megindult előnyomulásuk alkalmával a tengelycsapatok újabb területet nyertek. Különösen heves harcok folytak a vasútallo-

mas vidéken. Angolszász közlések ezerről tegnap reggel még nem lehetett megállapítani, hogy a pályaudvar kinek a birtokában van? E harcok, melyekben a tengelycsapatok főként gyalogságot használnak fel, még tartanak. A tengely gyalogos kötelékei a Marathvonal vidékéről is keleti irányba támadást hajtottak végre.

Lavitrano palermói biboros érsek nyilatkozott a legutóbbi bombázások pusztításairól

Róma. (MTI) Az Avenire munkatársá beszélgetést folytatott Lavitrano palermói biboros érsekkel, aki néhány napra Rómába érkezett. Az érsek könnyeláradt szemmel beszélt azokról a szenvedésekről, amelyet a palermói hívőknek a bombázások miatt el kellett viselniük. Több találat érte az érseki palotát is, amely lakhatatlanná vált. A bombázások Palermóban rengeteg templomot, kolostort és egyéb egyházi épületet döntöttek romba. A legutóbbi támadáskor telitalálat érte a

XIII. századbeli San Francisco bazilikát és a műemlékekkel teli bazilika ma már egyetlen romhalmaz. Légitámadás következtében több apáca is életét veszítette. Embertelen háború ez. — mondotta az érsek. — a háborút a harctérre kell megvinni, nem pedig a védetlen polgári lakosság ellen. A Szentatya is hallatta szavát a légitámadás ellen, melyek nem érhetnek el más célt, mint hogy ártatlan férfiak, asszonyok és gyermekek életét oltják ki.

Szász Lajos közellátási miniszter tájékoztatót adott a helyzetről

Javulás tapasztalható a szappanellátás terén

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Szász Lajos közellátási miniszter a 42-es országos bizottság ma délelőtti ülésén tájékoztatót adott. Többek között ezeket mondotta:

— A háború végső kimenetela nem csak a harcéri sikerektől függ, hanem döntő hatása van a háztartás szervezethez, a lakosság testi és lelki kondíciójának. Minden országnak az ellátás biztosítását célzó törekvései elsősorban a termőterületek kiterjesztésére és a terméshozam fokozására irányulnak. A háború elhúzódása arra kényszerítette a legtöbb államot, hogy a termelői többlet-korlátozása terményei felett való szabad rendelkezésben és helyes irányítás és szervezés mellett a közellátás zavartalanosságát biztosítsa. A termelői egyéni elszámoltatása nem vált be, ezért kellett áttérni a szükségletekből kiinduló kivételi rendszerre, amely a mezőgazdaságba a bevezetési tervszerűséget, amely a totális háborúban álló nemzet hadigazdálkodásának nélkülözhetetlen alapfeltétele. A beszolgáltatási kötelezettségnek azt a részét, melynek feltételeit, az évi vetésből kell teljesíteni, kell időben nyilvánosságra hoztuk és a magyar mezőgazdaság az évi vetésterületet oly mértékben fokozta, hogy a megállapított beszolgáltatási kötelezettségnek feltétlenül képes lesz eleget tenni. A további rész januárban került nyilvánosságra, tehát ismét olyan időben, amikor a tavaszi vetésterületek megállapítása előtt bőven volt idő a gondoskodásra. A beszolgáltatási kötelezettség mértékének három csoportban történő megállapítása azt a célt szolgálta, hogy az ország elsőrendű szükségleteinek előteremtéséhez minden gazdaság köteles legyen hozzájárulni. Ez maga választássa meg saját viszonyainak leginkább megfelelő módot arra, hogy ennek a kötelezettség teljesítésének eleget tegyen. A beszolgáltatási kötelezettség végrehajtása tekintetében nincs különbség nagy- és kisgazdaság között. Minden termelőnek kötelessége munkáját fokozni és ezzel szemben saját magát a megszokottnál kevesebb szükségleti cikkel kielégíteni. Aki ezt a szükségesszerűséget meg nem őrzi, az rá kell kényszeríteni arra, hogy ehhez alkalmazkodjon.

A miniszter azután ismertette az új beszolgáltatási rend megvalósítása érdekében eddig megjelent rendeleteket.

Az ipari ellátás helyzete

Ismertette azután az ipari ellátás helyzetét. Beszámolt az 1942. évi megindult nagyarányú gazdasági munkáruházi akció adatairól és azt mondotta, hogy mivel ruházati cikkek terén a készletek szűkösek, a jövőben a rendelkezésre álló nyersanyagokat olyan cikkek előállítására fogják használni, amelyek a dolgozó néprétegek ruházati cikkekkel való ellátására alkalmasak.

Ezen túlmenően átfogó intézkedésekre van szükség a textilárak elosztása terén. Ennek alapvető feltétele a rendelkezésre álló készletek ismerete. — Megemlékezett azután a mezőgazdasági célelékek lábbeli ellátásáról, a gazdaság akcióiról. Hangsúlyozta, hogy ezen a téren a legfontosabb a készletek igazságos elosztása, valamint a pót-

anyagok és hulladékok fokozott felhasználása.

A szappan ellátás helyzetében javulás tapasztalható.

Kijelentette, hogy olyan szervezeteket kell létesíteni, amelyek helyi ismerettel és megfelelő hatáskörrel rendelkeznek. A szervezet keretében fontos szerepet lát a gazdákból alakítandó közellátási bizottságokban, mert a gazdák így bizonyos fokig maguk fogják ellenőrizni és végrehajtani az új rendszer szabályait. A törvényhatóságokban szintén közellátási bizottságokat szerveznek. Ezek főként a tervezetek elbírálásánál jutnak fontos szerephez. A termények összegyűjtéséhez és szétosztásához olyan kereskedelmi szervezet szükséges, amely eljut a legkisebb községig is, átvezi és forgalomba hozza a terményeket. Ez a kereskedelmi szervezet máris adva van az egykötésben.

A miniszter azután tájékoztatót adott az 1942-ben kiadott mezőgazdasági ár-szabályozó rendelkezésről és vázolta a megoldásra váró feladatokat. Három feladat megoldása áll előtérben: 1. A termelés fenntartásának, folyamatosságának és fokozásának elősegítése. 2. A nyugodt áralakulás biztosítása. 3. Az árellenőrzés intézményes megszervezése.

A háborús erőfeszítések között új alapokra kell fektetni közellátásunkat. E feladatok megoldásaitól függ jár-e a hátsóország nyugalma, a belső front szilárdsága. A munkához hozzákezdünk és ez sikerre fog vezetni. Ehhez szükség van megértésre, támogatásra, összefogásra. Ha a rendelet ugyanolyan jószándékkal hajtják végre, mint amilyennel kiadjuk, akkor célunkat elérjük és biztosítani fogjuk a rendszeres magyar közellátást.

Ne tőrjék meg a zsidókat a piacokon és a vásárokon

Közgyűlést tartott a Vásári Kereskedők Országos Ipartársulata

Budapestről jelentik: Amikor a zsidótörvények életbeléptek, megkezdődött a zsidóságnak a piacokról és a vásárokról való kizorítása is. Ugyanakkor a zsidóság is hozzájárult, hogy elvesztett területeit visszaszerezze és minden eszközt megragadott, hogy a törekvése sikerüljön. Azóta már itt-ott újra felbukkantak ugyanazok az arcok, a zsidóhívtatók cégtáblái mögött. A keresztény piaci és vásári kereskedők hatalmas táborba most ezek ellen vette fel a harcot és mindenütt hirdeti, hogy a zsidóságnak a piacokról és vásárokról való teljes eltávolítása nemzeti érdek. Való-

ságos közelharcot kell folytatni ezek ellen a zsidók ellen, akik a „fekete piac” jellemét igyekeznek visszahozni a „zsidótlantott” piacokra.

Ilyen panaszok özőne hangzott el a Keresztény Piaci és Vásári Kereskedők Országos Ipartársulatának most megtartott tisztújító közgyűlésén. A sokezer tagot képviselő választók hatalmas tömege arra kérte a hatóságokat, hogy erőfeszítéssel hajtsák végre a zsidótörvény rendelkezéseit, mert szokot a zsidóság lépten-nyomon igyekezik kijátszani.

Zsarolás miatt pénzbüntetésre ítélt a bíróság egy gazdát

Erőszakosan „kérte” vissza a kölcsönadott szekérodalakat

Nagyvárad. Saját tud. Bonyolult zsarolási ügyben hozott ítéletet a nagyváradai törvényszék Várad-tanácsa. A per vádlottja, Kaba József saját bevallása szerint egy ízben már volt büntetve. 1942. áprilisban a ekkor 3 havi fogházbüntetésre ítélt a bíróság. Kaba Mihály kölcsönként Jánoscsák Istvánéktól két szekérodalt, hogy az eladásra szánt szekérébe azokat tegye és ne kelljen a saját jó szekérodalait áruba bocsátani. Ezt a két jókarban levő szekérodalt azután kölcsönadta Jánoscsákéknak, addig, amíg azok készülőfélben levő új szekérodalait elkészülnek. Kaba József egyébként azt is vállalta, hogy ezeket a szekérodalakat ő csináltatja meg, ennek az ígéretének azonban hónapokig nem tett eleget. A saját szekérodalait azonban egy szép napon visszakövetelte és akkor... Itt már csak a tanúk vallomása segít. Jánoscsáké elmondja, hogy ez a visszakérés nem ment egészen

simán. Kaba József őt az „oldalkérés” közben úgy oldalba nyomta, hogy a szekérnek esett a alaposan megütötte magát. A bíróság megegyeztetten Jánoscsákékat, majd fiatalkoru leányát is kihallgatja.

— Mi az apád? — teszi fel a kérdést a bíróság a fiatalkoru tanuhoz.
— Tót. — válaszol a 15 éves Jánoscsák Erzsébet meggyőzően.

Egyébként ő is úgy mondja el a dolgot, mint az anyja. A bíróság őt is megesketi.

Paizs Ferenc községi kovács jelenléte ellen vallomása után a bíróság megkérdezte Jánoscsákékat, hogy kívánja-e a vádlott megbüntetését. Jánoscsáké tekintettel arra, hogy közben az új szekérodal már elkészült, kijelentette, hogy békében akar élni Kaba Józseffel. Tekintettel azonban arra, hogy a zsarolás hivatalból üldözendő bűncselekmény, az pedig beigazolódott, hogy Kaba nem éppen simán vette vissza tulaj-

Mozik műsora:

APOLLÓ: Pista tekintetes úr.
BELVÁROSI: Zoro és Huro (A két örömapa).
KORONA: Külvárosi örszoba.
GASINO: Egy éjszaka Erdélyben.

donát, a bíróság elítélte 60 pengő 2 pengőnként egy-egy napi fogházra át-változtatható pénzbüntetésére.

— Megértette, ha nem tudja kifizetni, le kell ülni a büntetését. — figyelmezteti a bíróság. — de Kaba József már a lyukas nadrágjában kotorász és nagyot rikkant:

— Kifizetem azonnal!

Megkezdődik az öt holdon aluli zsidó birtokok igénylése

A város polgármestere 943/1943. m. glatt a következő hirdetményt adta ki: Nagyvárad thj. Városi Közlölet Szövetkezte felhívja a sokgyermekes kifizetésű közalkalmazottakat, kiebirtokosokat, (vincelléreket), kisiparosokat, kikereskedőket és pedig elsősorban a hadiárvékat, hadiözvegyeket, hadirokkantakat és hadiesérülteket, hogy amennyiben az 5 holdon aluli és a Közlölet Szövetkezet tulajdonába átmenő zsidó előbirtokokból juttatást igényelnek, úgy jelentkezzenek jelen hirdetmény megjelenésétől számított 3 nap alatt a Közlölet Szövetkezet helyiségében (Teleki Pál utca 3. sz.).

Elsősorban azok vétetnek figyelembe, akik szőlő- és gyümölcseművelésben szaktudással is rendelkeznek.

A juttatás egyelőre ideiglenes formában történik azzal, hogy amennyiben a juttatott az előírt határidő alatt rátermettséget tanúsít, úgy a juttatott birtok véglegesen tulajdonába megy át. Az igényelhető birtokok leírására és ezekről felvilágosítás kapható ugyan-csak a Városi Közlölet Szövetkezetnél. Nagyvárad, 1943. március 5.

Dr. Soós István s. k.
polgármester,
a Közlölet Szövetkezet elnöke.

Csak igazolvánnyal ellátott végrehajtók vehetnek fel pénzt. Nagyvárad thj. város adóhivatala 2115—1943. adóhív szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Nagyvárad thj. város adóhivatala f. évi március hó 6-án megkezdte az 1943. évi I. negyedének beárogoldását. Figyelmeztetem az adózókat, hogy pénz felvételre csak az igazolvánnyal ellátott végrehajtók vannak feljogosítva. Nagyvárad, 1943. március 5. Városi adóhivatal.

Március 20-án magyar-bolgár kulturálisnap lesz Nagyváradon

Nagyvárad. Saját tud. A magyar-bolgár kapcsolatok ki-mélyítésére alakult egyesület elnöke, Técsödi Mórész Kálmán levelet intézett a polgármesterhez, amelyben közölte, hogy a Nagyváradon március 20-ára tervezett magyar-bolgár kulturálisnap megrendezésének semmi akadálya nincs. Meg fog jelenni a budapesti bolgár követ és a művészi számok is biztosítva vannak. A polgármester levélben fel-kérte József Ferenc főherceget, hogy korábbi ígéretéhez képest jelenjék meg az ünnepségen és olvasson fel várnai ver-sei közül. Az ünnepségre vonatkozólag még részletes közlések lesznek.

Szlaviánszk városát, továbbá Proletarszk és Lisicanszk hadászatiilag fontos dombvidékét elfoglalták a németek

250 kilométer szélességben elérték és átlépték a Donecet a németek. Meghiúsult az ellenség Medzsesz el Babtól északnyugatra indított támadása

Linkomies egyetemi tanárt bizták meg Finnországban az új kormány megalakításával

Genfből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Washingtoni értesülés szerint a demokrata párt egyik csoportja felkérte Rooseveltnél, hogy negyedszer is jelöltesse magát az elnökválasztásokra. Wilkie már közölte, hogy újból jelölteti magát.

Helsinkiből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Ryti elnök csütörtökön este Linkomies egyetemi tanárt biztá meg az új kormány megalakításával. Az új kormány névsorát rövidesen nyilvánosságra hozzák.

Helsinkiből jelentik: (MTI) Félhivatalos közlés szerint, noha tényeket még nem lehet jelenteni a kormányalakításról, egyre valószínűbbé válik, hogy Linkomies Edwin tárgyalásai eredményre vezettek. Ennek értelmében rövidesen ezámítani lehet arra, hogy Linkomies megkapja a megbízást a kormányalakításra. Hozzáfűzi a félhivatalos közlemény, hogy Linkomies kormányában a parasztpárt négy, a szociáldemokraták öt tárcát kapnak. Helsinkiből jelentik: (MTI) A parasztpárti parlamenti csoportja csütörtökön ülést tartott és elhatározta, hogy egyhangulag támogatják Linkomies kormányalakítását.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A burmai arcvonalon a japánok februárban 72 ellenséges repülőgépet lőttek le.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Hupch tartományban 4000 főnyi kínai sereg megadta magát a japánoknak. A kapitulált kínaiak között van Li Teheim kínai tábornok is. A japánok sok hadianyagot és fegyvert zsákmányoltak.

Charkovtól délre bekerítették a harmadik szovjet páncélos hadsereget

A keleti arcvonal valamennyi szakaszán szerdán kedvezőtlen időjárási viszonyok mellett a harcok cselekmények lényegesen csökkentek. A német hadmozdulatok a déli szárnyon nem lankadtak és újabb jelentős sikerre vezettek. A Donec felső és középső folyása vidékén 250 kilométer szélességben elérték és átlépték a folyamot. Charkovtól délre folytatták a bolsevista csapatok bekerítését és szilárd körülfűrészt. A harmadik szovjet páncélos hadsereget már az előző napokban a Charkovtól délre fekvő térségben bekerítették. Egy szovjet dandár kelet felé igyekezett kitörni. Sikertelenül ugyan áttörni a német csapatok első biztonsági gyűrűjét, a második biztonsági övezetben azonban a gyors német kötelék harcra kényszerítette és nagyrészt megsemmisítette. A dandár maradványait visszaverték a katonák. Német csapatok ezekben a harcokban 9 löveget, 2 Stalinorgonát, több léghárító löveget és nagymennyiségű lőszeret zsákmányoltak. Megkezdődtek a hadműveletek a bekerített harmadik szovjet hadsereg megsemmisítésére. Egy további szovjet hadseregnek főleg lövész hadosztályokból és gyors

egységekből álló harcra vetett kötelékeket széles arcvonalon visszaverték. Elfoglalták Proletarszk és Lisicanszk hadászatiilag fontos dombvidéket. Ezzel a német kötelékek elfoglalták a Donec partvidékén uralkodó két kulcsállást. Charkovtól északnyugatra és északra a német kötelékek az arcvonal megrövidítése során megváltoztatták vonalaikat. A bolsevistáknak okozott súlyos veszteségek mellett összeomlottak az ellenséges támadások. Kurszk térségében a bolsevisták páncélosok harcbevételével kísérletet tettek a német biztonsági vonalak áttörésére. E vállalkozás során végetért. Szétlőttek 11 harcocsit, négy harcocsit alatt betört a jég. Német csatarepülőgépek, valamint magyar felderítő repülőgépek az egész harcterületen támadták a bekerített és visszaöngző szovjet kötelékeket. Elpusztítottak több mint 160 gépesített és fogatolt járművet. Sok nehézfegyvert és két tehervonatot zsákmányoltak. Különösen, sok támadást intéztek a nagy bolsevista csapatoktól megszállt helységek ellen, amelyeket robbanó- és repeszbombákkal árasztottak el.

Erősen akadályozza az eső és a sár a keleti arcvonal déli részén a hadműveleteket

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról. A véderő főparancsnoksága közli: A keleti arcvonal déli részén az eső és a sár erősen akadályozza a hadműveleteket. A német ellentámadások a kedvezőtlen időjárási viszonyok ellenére is tovább haladnak előre. Támadó had-

tuk össze. Kurszktól északnyugatra a kemény elhárító harcok folytatód- tak szerdán is. Az ellenség ered-

2110 foglyot ejtettek a tengely-csapatok az elmúlt héten a tuniszi fronton

Berlin. (Interinf.) Észak-Afrika- ban az ellenségnek emberben és hadianyagban okozott súlyos veszteségek mellett meghiúsítottuk azt a kísérletét, hogy a német csapatokat Medzsesz el Babtól északnyugatra visszaverjék az uralkodó magaslatokról. A légiőerő jelentősen kivette részét a szerdai nap sikereiből. Medzsesz el Bab mellett zuhanóbombázók több telitalálatot megsemmisítettek egy nagy löszerraktárt. Gyors német harcigépek a parti szakaszon harcceptelenné tettek több angol űteget. A tengely harcigépei a negyedikre virradó éjjel jó hatással támadták Algir kikötőjét. Az elmúlt héten 2110 foglyot ejtettünk, 68 páncélost szétlőttünk, 36 löveget megsemmisítettünk, vagy zsákmányoltunk. Az angolok vesztesége halottakban és sebesültekben legalább két-

ménytelenül támadta ujonnan megszervezett állásainkat.

A legutóbbi hét harcaiban Észak-Tuniszban 2110 foglyot ejtettünk, 68 páncélost és páncélos felderítőt kilőttünk, 36 löveget megsemmisítettünk.

A csütörtökre virradó éjjel az angol légiőerő Németország nyugati és északnyugati területe ellen intézett támadást. Különösen Nagy-Hamburg területén és a környék falvaiban keletkeztek nagyobb épületkárok. A lakosságnak veszteségei voltak. A légvédelmi tüzéség az éjjeli vadászok és a tengerészeti légvédelmi tüzéség 14 gépet lőtt le. Egy gép a norvég partok felett pusztult el.

A német légiőerő a csütörtökre virradó éjjel nehézbombákkal árasztotta el Nagy-London területét.

szerese a foglyok számának.

Róma. (MTI) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 1013. közleménye: Tuniszban kölcsönösen élénk felderítő tevékenység folyt. Két olasz felderítő vadászgép megtámadott két erős ellenséges köteléket és lelőtt három gépet. Egy negyedik gép kényeszerleszállást végzett vonalainkon belül. További 11 gépet német vadászok pusztítottak el. Egy gépet a léghárító űtegek lőttek le. Február 26 és március 3. között a tengelycsapatok 2210 foglyot ejtettek, 18 páncélosot és 50 páncélgépkocsit zsákmányoltak vagy megsemmisítettek. Szerdán délután ellenséges gépek bombákat dobtak le Messinára és néhány sebesülést okoztak. Posaló felett angol vadászok harcbevetettek német vadászokkal. Két ellenséges gépet lelőttek.

Összeállította a rendőrség Farkas Sámuel bűnlajstromát

Hét betörést és lopást követett el az elvetemült fiatalember Nagyváradon

Nagyvárad. Saját tud. Közöltük a minap, hogy a nagyváradai rendőrkapitányság detektívjei hosszas nyomozás után elfogták Farkas Sámuel kolozsvári illetőségű állás nélküli szabósegédet, aki Nagyváradon hónapokon keresztül több betörést és lopást követett el. A fiatalember álnév alatt lakott több helyen albréletben és lopásait az esti órákban követte el mindig.

Most állította össze a rendőrség Farkas Sámuel bűnlajstárját. E szerint betört Ujvárosi Sándor hentesmester gróf Andrássy Gyula-utca 7. sz. lakására — ahonnan 3-4 ezer pengő értékű ruhaneműt lopott el. Kohn Ferencné Baross Gábor-utca 3. szám alatti lakostól 1500 pengő értékű ruhaneműt és ókszeret, Benedek Jenő Ritoók Zsigmond-utca 11 lakásába délelőtt a nyitott fürdőszoba ablakán mászott be és 2 ezer pengő értékű ruhaneműt, Weisz Zoltán Szilágyi Dezső-utca 20. sz. alatti lakásába álkulccsal hatolt be és 400 pengő értékű ruhaneműt lopott el. Weiszberger Elza, Kemény Zsigmond-utca 16. sz. alatti lakostól hencsertakarót és Tóth István nevű albérlijétől 20 pengő értékű fehéreneműt lopott el. Szemes Ká-

roly Szilágyi Dezső-utca 7. sz. alatti lakos pincéjéből jobb híján 75 kilogramm tűzfát lopott el. A lopott fehéreneműket, ruhákat és más értékeket az öcsökapiacon adta el Farkas Sámuel. Tekintettel arra, hogy ügyében most már befejeződött a vizsgálat, átadták a királyi ügyészségnek.

Budapesten tartóztatták le a nagyváradai rendőrkapitányság megkeresésére Ruffing Mihály asztalossegédet, csepeli lakost és Sziklavári Mihály ugyancsak csepeli lakos, gyári munkást.

Szabó József Benczur Gyula-utca 3. szám alatti lakásából, Palos István Vasutca 3. Klein Simon Murat-utca 2 és Drimba Mihályné váradlesei lakos kárára követtek el betöréseket.

Lekieérték a Budapestén elfogott két betörőt Nagyváradra, s helyszíni szemléket megtartották velük. Tekintettel arra, hogy Debrecenben is követtek el több betörést, átadták őket a debreceni rendőrségnek.

Kávéházakban és vendéglőkben kérik a Magyar Lapok-at.

Igy látták Európa ifjai a szovjetparadicsomot

Egil Hartmann norvég tizedes írja: „A szegénység országában”

Van egy barátom Norvégiában, olyan ember, aki semmitől sem fél, ha eszméjéért kell küzdenie. Az volt a szent meggyőződése és ezért sokat is áldozott, hogy csupán a kommunista rendszer adhat a dolgozó embernek jó és boldog megélhetést. És a világon millió munkás van ugyane véleményen. Keserű tapasztalatból ismerik a politikai rendszerüket; úgy érzik, hogy megcsalták őket és ezért a bolsevizmus szolgálatába szegődnek. Nem ismerik áldásait, de Moszkva lelkiismeretlen áldásait, a szovjetparadicsomot varázsolja eléjük.

A vörösök nem igyekeztek állításukat bizonyítani. Az egyszerű embert nem engedték ki az országból a külföldieket nem szívesen engedték be. Ismert vagy megfizetett emberek nézhettek meg belülről is a szovjet „paradicsomot”. Büszkén mutogattak nekik korszerű gépeket, munkáslakásokat, iskolákat, végtelen búzamezőket gépesített termelésel. De mindez csak díszlet volt! Ennek ellenére is reméltem, hogy valami keveset megvalósított Sztalin a sok ígéretéből. Ezért különösen kíváncsi voltam át a szovjet határt.

Bejárat a paradicsomba

A határszélén kis falu áll. Bejáratánál nagy kapu, nagybetűs felírással. Azt hittem, hogy talán a lakosság állította a tiszteletükre. Nem, a tolmács meggyőzte, hogy a felirat: „Bejárat a paradicsomba”. Örült lehetett a falu népétosa.

Kecsimmal sokat utazhattam. Most is többszáz kilométerre benn vagyok szovjet területen. Meg kell vallanom, hogy valóban „paradicsomi” állapotokat találtam — ha ezzel azt gondolom, hogy az emberek kezdetleges életmódjukkal lassan ismét az ősember szellemi színvonalára süllyednek. Mindenütt ugyanaz a kép: serdülő, máris elzülött gyermekek, borzalmas konyhák, tele piszokkal, betegséggel, férgekkel. A lakosság nagy részének tulajdonképpen nincs ruhája. Az egyik lepedővel ocsarja át a másikat és a végén nem is tudni, volt-e valami ruha rajtuk. Csak az aszonyok hordanak inkább ruhaszerű holmikat. A mi legrosszabb és legutósebb koldusaink előkelő urak ezekhez az emberekhez képest.

Éhínség a bőség kellős közepén

Azt is tudni kell, hogy mindez nem olyan vidéken történik, ahol a lakoságnak nem lehet kényeret adni, hanem Európa élékamrájának kellős közepén. Napokhozat lehet itt utazni, anélkül, hogy a táj jellege megváltoznék. Ameddig a szem ellát: gazdag búzamezők, rozstáblák, köles és zab s ezek között lucernás és legelő, nagyszámú barommal. Minden megvan itt, ami az ember mindennapi szükségletéhez szükséges. Minden magától terem. És mégis nap nap után emberek ezrei halnak éhhalált, amikor itt van a táplálék millió számára!

Minden talán kissé furcsának tűnik fel, de így van. A tolmács útján több paraszttal beszéltem. Valamennyi attól félt, hogy kifirtják őket. A vörösök ezzel ijesztették őket.

Nemzedékeken át éltek ezek mint rabszolgák. A cári időkben a nemesek jobbgyai voltak, most a bolsevistáké. Sokan, főleg azok, akiknek nem volt földjük, nagy reménnyel várták a kommunizmust és a földök kollektivizálását

(sok kisbirtokot egyetlen termelési egységévé foglaltak össze). Mindnyájan keservesen csalódtak. Régebben legalább jóllakhattak. Most hajnaltól estig dolgozhatnak, fizetés nélkül. Minden termést az államnak kell leadni. Minden napért egy kilogramm gabonát kapnak (nem lisztet!). Ebből még adót is kell fizetniük, tekintet nélkül családjuk nagyságára. Még az aszonyoknak és gyermekeknek is dolgozniuk kellett.

Senki sem kapott engedélyt arra, hogy legalább egy fél hold saját földje legyen a háza körül. Ellenben szabad volt egy tehén, egy disznó, baromfit és zöldségféléket tartania. Sőt, kellett is, mert ezekből az állam ismét átvette a húst, a szalonnát, a tojást. Ha ezt a paraszt nem szolgáltatta be, agyonlőtték és vagyonát elkobozva, családját kényszermunkára Szibériába küldték.

Rongyokat hordanak, nem ruhát!

Leírtam, hogy milyen a lakosság ruházata. Könnyebb ezt megérteni, ha tudjuk, hogy egy ruha ára 1500 rubel, egy pár cipő 6—800 rubel. (Ugyanannyi pengő.) Nem csoda, hogy rongyokat hordanak és nem ruhát. Harienyás embert városban kívül nem is láttam. A csizmát a halottakról azonnal lelopják. Egyetlen évi keresetükből sem tudnak rendszeresen ruházni. Ebben a nyomorúságban a népbiztosok, mint herék semmit sem tettek. Jogaik voltak. Nem csoda, hogy a lakosság lassanként elkecseregett és elfásult. Hiszen az egyéni kiválóság és a nagyratörés itt mit sem használt, mindent elvettek tőlük, ami életüket emberhez méltóvá tette volna: rabszolgaságra ítélték őket. Halál, éh-

ség, kényszermunka, Szibéria — mind egy volt nekik. Így azután nem csupán saját tulajdonuk, de az egész mezőgazdaság széthullott. Annak ellenére, hogy a vörösök mezőgazdasági gépeket nagy számban állítottak munkába, a föld nem terem ma sem annyit, mint a vörösök hatalomátvétele előtt. Ebből is nyilván látszik, hogy Sztalin célja nem éppen boldogulásnak biztosítása, hanem a világ bolsevizálása volt. Az emberi élet Oroszországban mindig ocsó volt a munkások és parasztok vére árán teremtette meg a vörös hadsereget. Díszletként még épített palotákat, színházakat, mozgókat. Közben pedig állati sorba döntötte országának lakosságát!

Minden előkészület megtörtént a Szigligeti-jubileum méltó megünneplésére

József főherceg a Tudományos Akadémia nevében üdvözlő levelet intézett a Társasághoz

„A Magyar Tudományos Akadémia őszinte örömmel vesz részt a Szigligeti Társaság felszázados fennállásának ünnepében. Mindenki tudja, mit jelentett ez az irodalmi társaság magyarság és művelődés tekintetében a multban s igen jól tudjuk, hogy bátor és szép munkájára még fokozottabb szükség lesz a jövőben.” Ezekkel a szavakkal kezdődik József főherceg öfenségének, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének a Szigligeti Társasághoz intézett levele. S valóban, a vasárnapi Szigligeti-jubileumnak nemcsak irodalmi jelentősége lesz, nemzeti ünnepünknek is kell azt tekintenünk, hiszen ez a társaság, ha egyebet nem is tett volna, a húszéves megszálás súlyos idejében, elsősorban volt részese Nagyváradon annak, hogy magyar kulturánk alá nem hanyatlott.

A felszázados ünnepélyre érkező vendégek, irodalmi intézményeink vezetői is szűkebb pátriánkól elszármazott irodalmi kitűnőségeink a szombati nap folyamán érkeznek Budapest, Erdély és Szeged felől Nagyváradra.

Ritka ünnepére való tekintettel a Szigligeti Társaság felkéri a közönséget, hogy a vasárnap délelőtti színházi matinén, akinek van, magyar ruhában szíveskedjék megjelenni, de természetesen akinek nincs, éppoly szívesen látott a matinén, mint más.

Ugyancsak felkérjük a közönséget, hogy a délelőtti tizenegy órákor pontosan megkezdendő matiné jegyét lehetőleg szombat délig váltsák ki. Pályoly- és zöllye-jegyeket Mártonffy Zoltán úrnál a Nagyvárad Takarékpénztár Rá-

kóczi út és Hitler utca sarkán lévő forgalmi termében, kőrszékeket az IBUSZ-nál (Rákóczi út, Széchenyi-épülettel szemben), a többi jegyeket az Idegenforgalmi Hivatalban (Rákóczi-út, Széchenyi-épület). A megmaradt jegyeket a színház már csak közvetlenül a vasárnapi matiné megkezdése előtt árulja.

A március 7-iki Szigligeti-nap ünnepéi három részre oszlanak. I. Juhász Gyula emléktáblájának leleplezése délelőtti féltilkor kezdődik a Premontrei Rend gimnáziumában. Ennek műsora: Magyar hiszekegy. A gimnázium növendékei közül Juhász Gyula: „A régi kispap” c. versét elszavalja Lothringer Tamás, „Fiatalság” c. versét Schüch Károly, „Várad” című költeményét pedig egy harmadik növendék. Tabéry Géza a Szigligeti Társaság nevében átveszi az emléktáblát. Juhász Gyula „Testamentum” című versét Vidor József megzenésítésében és vezényletével alénekl a gimnázium énekkara. Juhász Gyula édesanyja és nővére, valamint a saját nevében Kilenyi Irma, Juhász Gyula egykori titkára, a szegedi ifjuság nevében pedig Ertsey Péter koszorúkat he-

lyezik el az emléktáblára. Himnusz. Az emléktábla leleplezésére semilyen be-
lépti díj nincs.

Díszgyűléssel egybekötött matiné kezdete pontosan tizenegy órákor délelőtti a Szigligeti színházban. Ennek műsora: Magyar Hiszekegy. Dr. Némethy Gyula elnök megnyitó és üdvözlőbeszéde. Perédi György rövid beszámolója a Szigligeti Társaság ötven esztendejéről. Tabéry Géza felolvasa a jubiláris ünnepség alkalmával a Társasághoz érkezett üdvözlő táviratokat, leveleket. A magyar irodalmi és kulturális egyesületek kiküldöttéi üdvözlik a Társaságot. Az üdvözlés sorrendje a következő: Magyar Kulturális Egyesületek Országos Szövetsége, Petőfi Társaság, Erdélyi Irodalmi Társaság, Kemény Zsigmond Társaság, Arany János Társaság és Vörösmarty Társaság. Az üdvözléseket a Szigligeti Társaság és Nagyvárad városa nevében dr. Soós István polgármester, a Szigligeti Társaság választmányi tagja köszöni meg.

Öt perc szünet után matiné folytatja a díszgyűlést az alábbi műsorral: Megnyitó. Tartja, dr. Hlatky Endre főispán a Társaság díszelnöke. Berde Mária és Ritók Emma verseiből előad Tanay Emil színművész. Bónyi Adorján felolvasa „Isten harangja” elbeszélését. Verseiből felolvas Dutka Ákos, Szabó Pál „Kubiknok” c. elbeszélését felolvasa Daniss György színművész. Szentmihályiné Szabó Mária felolvasa „Testvérek vagyunk” című elbeszélését. Possonyi László öcevegése után Szunyogh Barnabás költeményeiből előad Hotty Éva. Himnusz.

Matiné befejeztével a Szigligeti Társaság vendégeinek tiszteletére társaséhd lesz az Ujágiró Otthonban. A társaséhdre szívesen látják a Szigligeti Társaság választmányának tagjait is. Egy teríték ára italt is beleértve 8 pengő.

A Szigligeti napot este Szigligeti Ácsikós című színművének díszelőadása fejezi be a színházban, amely előtt dr. Gáspár Jenő, a Petőfi Társaság főtíkára tart megemlékezést Szigligetiről.

Hangverseny a Zöld Kereszt javára

Nagyvárad zenekedvelői régóta nélkülözik egy komoly és nívós műsoru hangverseny élvezetét. Örömmel értesülünk most arról, hogy a helybeli Zöld Kereszt javára mándi Mándy Margit énekművésznő, a budapesti és kassai rádió állandó szerplője, korábban pedig számtalan bécsi hangverseny ünnepelt művésznője, a nagyváradj Városi Zeneiskola tanára és Szendy Tihamér országosan ismert hegedűművész, debreceni tanár, a Református Kulturpalota dísztermében folyó hó 13-án, szombaton délután 6 órai kezdettel értekes műsoru hangversenyt ad. Programjukban: Tartini, Bach, Mozart, Schumann, Beethoven, Dohnányi, Kodály, Zsolt szerepel.

Ugyanezzel a műsorösszeállítással Debrecen után Nyiregyháza város hívtá meg a művészeket, kik nagyváradj szereplésük után, eléget teznak két város meghívásának.

Jegyek elővételben, a Református Kulturpalota gondnokszáznál, a Zöldkereszt Központi Egészségház altisztjénél (Bunyitay Liget 18.), a Nemzeti könyv és papírikereskedésben (Rákóczi ut 11.), továbbá a Kleopatra gyógyszerárban (Kossuth Lajos-u. 2.) kaphatók 1—5 pengős áron.

A hangverseny tiszta bevételét a Zöld Kereszt csecsemőkelenye akciójánál a hadbavonultak gyermekei részére használja fel.

Páratolja a kezes-tény inart!

Egyesült erővel

Írta: Dr. Közi Horváth József

Elérkezett az ideje, hogy szót értesenek egymással mindazok, akik a nemzeti, keresztény és szociális Magyarország eljövételét komolyan akarják.

Régi és újabb keresztény munkásszerveiteink eddig külön hadoszlopokban meneteltek. Mindegyik a maga elgondolása szerint becsülettel képviselte a nagy pápai szociális körlevélek eszméit és kitartó szívóssággal végezte a dolgozók gyakorlati érdekvédelmét. Ebben a különmenetelésben néha meatorént, hogy egymással is tengelyt akasztottak. Ez nem is volt nagyobb baj a békés időkben, mert nemcsak a vezetőknek és tagoknak mozgalmi lelkesedését bizonyította, hanem nemes versenyre is sarkallt és — nem utolsó sorban — elősegítette az eszmék tisztázását.

Most azonban itt az ideje, hogy keresztény magyar munkásszerveiteink eddig külön-külön menetelő hadoszlopaik erejét egyesítsék a közös nagy cél: a nemzeti, keresztény és szociális Magyarország ellen több oldalról is rohamra induló ellenfelek leküzdésére.

Érdekes és fontos kérdés az, hogy a keresztény magyar munkásszerveiteink eddig külön-külön menetelő hadoszlopaik erejét egyesítsék a közös nagy cél: a nemzeti, keresztény és szociális Magyarország ellen több oldalról is rohamra induló ellenfelek leküzdésére.

Érdekes és fontos kérdés az, hogy a keresztény magyar munkásszerveiteink eddig külön-külön menetelő hadoszlopaik erejét egyesítsék a közös nagy cél: a nemzeti, keresztény és szociális Magyarország ellen több oldalról is rohamra induló ellenfelek leküzdésére.

Ellenségnek, még pedig veszedelmes ellenségnek tekintem azokat az újabb átkeresztény és álszociális mozgalmásokat is, amelyeknek a munkásság által gyanuval kísért szerepése csak arra jó, hogy gyárak és üzemek világában a nemzeti és keresztény jelszavakat kompromittálja.

Melyik ellenfél a veszedelmesebb: az újraledő bolsevik marxizmus, a háttérhől támadó liberális kapitalizmus, vagy a legszentebb jelszavakkal ámitó képmutatás? Nehéz lenne eldönteni! Annyi bizonyos, hogy a háromtájta ellenséggel szemben a siker reményében csak egyesült erővel vehetjük fel a küzdelmet.

Amikor egyesült erővel beszélünk, nem gondolok arra, hogy szervezeteink közül hármelyik is feladja önállóságát. Elsősorban lelki egységre és gyakorlati tevékenységre gondolok.

Ennek a lelke egységnek és gyakorlati tevékenységnek első feltétele, hogy szűnjenek meg a rendszeren kívüliségű elvi ellentétekből és apróbb szervezeti határsértésekből eredő viták addig, amíg a jövő nemzeti, keresztény és szociális Magyarországnak esküdt ellenségeivel le nem számoltunk. A második feltétele:

* Ez a nagyon érdekes írás az Új Rend legutóbbi számában jelent meg. Közzük, mert a cikknek országos visszhangja lesz s bizonyára a gyakorlati eredmények sem fognak elmaradni. Nagyváradon is szépen működik a Nemzeti Munkaközpont és a Hivatás-szervezet. Az egyetértés is példás közöttük. Azért semmi akadály sem lesz a szorosabb együttműködésnek.

hogy szervezeteink vezérekai sürgősen üljenek össze megbeszélni a harc taktikát; azt, hogy az elkövetkező hónapokban miként vegye föl az egyesült erővel fellépő keresztény munkásszervezetek, annak minden csoportja és minden katonája a küzdelmet ennek a háromfejű sárkánynak a támadása ellen. A harmadik feltételről nem beszélek. Nem beszélek azért, mert bizonyos vagyok abban, hogy keresztény magyar munkástestvéreinket se az egyik, se a másik táborban nem kell meggyőzni az egyesült erővel való fellépésnek a szükségességéről.

Külön szeretnék azonban szólni a sikeres harcnak utolsó feltételéről, nevezetesen arról, hogy a keresztény intelligencia értse meg és támogassa a szervezett keresztény munkásság

együtt erővel megindítandó harcát. Nyugodtan merem állítani, hogy ha a keresztény, magyar intelligencia csak teleannyira is támogatná szervezeteinket, mint amennyi erkölcsi és anyagi támogatást ellenségeink kapnak a maguk „Hinterland”-jából, akkor a mainál sokkal tökéletesebb felszereléssel álhalmánk ki a csatotérre. A mult emlegetése helyett inkább a jövő idézem. Gondoljon arra a keresztény magyar intelligencia, hogy a jövő nem tartogat külön sorsot hivatalnok, tanár, mérnök, munkás és paraszt számára. Vagy együtt boldogulnak, vagy együtt pusztulnak. A szervezett keresztény magyar munkásság hívja a keresztény magyar intelligenciát, hogy szintén hallja meg az egyesült erővel megindítandó harc riadóját: Elérkezett az ideje, hogy szót értsenek egymással és a közös ellenség ellen egyesült erővel induljanak harcba mindazok, akik a nemzeti, keresztény és szociális Magyarország megteremtését szükségesnek tartják.

Tizennégymillió pengő gyűlt össze a honvédcsaládokért indított mozgalom útján

A Levente Hírközpont vezetőjének köszönete a sajtó önzetlen szolgálatáért

(Nagyvárad.) — Dr. vitéz Dezséry Endre, a Levente Hírközpont vezetője az alábbi levelet küldötte szerkesztőségünk címére:

„A Honvédcsaládokért indított országos pénzgyűjtés pompás eredménnyel befejeződött. A gyűjtött több mint tizennégymillió pengő is bizonyítja a magyar honvédszelleme élő valóságát, amely Hazánkat megszerezte és megtartja.

A Nemzetvédelmi és Propaganda Miniszter Ur. Ónagyméltóságának bizalma folytán a vezetésem alatt működő Levente Hírközpontnak, a magyar leventefiújság hivatalos sajtótájékoztató szervének jutott az a megtisztelő feladat, hogy immár harmadikban „Télirohaggyújtás”, „Országos gyűjtés a Honvédcsaládokért” intézhette a magyar honvéderért és hozzátartozóiért indított társadalmi meg-

mozdulás országos népszerűsítésének központi feladatát.

Köretekre terjedő hatalmas anyag gyűlt össze a hírlapok közlése nyomán, amely bizonyítja a magyar sajtó ösztönösen hazafias gondolkodását és készségét.

A leventefiújság hírszolgálatát nevében igaz szívvel mondom köszönetet nagybecsű támogatásáért s kérem, hogy további — a magyar közönséget szolgáló — munkánkban is legyen segítségünkre.

A leventemunkában nincs pihenés! Leventefiújságunk — a nemzeté. Hazánkat szolgáljuk honvédpolgári szellemmel, s ez a szolgálat egy pillanatra sem szünetelhet.

Készséges híve:
Budapest, 1943. február 27.

Sehbb Jövőt!
Dr. vitéz Dezséry Endre,
a Levente Hírközpont vezetője.

Tíz pontos deklarációban szálltak sikra a keresztény orvosok az erkölcstelenség ellen

Unnepekte az ifjuság az előadó orvosokat

Budapestről jelenti: A Katolikus Orvosok Szent Lukács Egyesülete és a Magyar Evangélikumi Orvosszövetség háromnapos szexuáletikai előadássorozatát rendezett. A háromnapos előadássorozatot nagy érdeklődés kísérte. A sorozat utolsó napján dr. Baitz Dénes arról beszélt, hogy a diákság soraiból álljanak ki a bátrabb véleményükkel a mind jobban elharapódzó könnyelmű felfogás ellen. Dr. Baitz Dénes előadása után felolvastott egy 10 pontos deklarációt, amelyet az előadáson megjelent ifjuság zúgó tapsorkánál fogadott.

A deklaráció szövege a következő:

1. A nemzetünk életében megnyilvánuló romlás és erőtlenség oka igen nagy részben a nemi erkölcs szabadosága.

2. Az orvostudomány álláspontja szerint nincsen semmi olyan betegség, amely az önmegtartóztatásból következne.

3. Sürgősen szükségesnek tartjuk, hogy a kormányzat és törvényhozás gondoskodjék arról, hogy a nemileg érett ifjuság házassodását elősegítsék.

4. Szükségesnek tartjuk az ifjuságnak a házassáltre való nevelését, a házassági eskü szentségének hangsúlyozását, elttéljük a könnyelmű választásokat és újra házassodásokat.

6. Erélyesen megrendszabályozan-

dónak tartjuk az erkölcstelen szórakozásokat, táncokat, a magyar nőkhöz méltatlan kendőzést és a férfiak közömbösségét a női divatszesszély örületével szemben.

7. Keresztény államban türethetetlennek tartjuk, hogy a nők testük áruba bocsátására igazolványt kapjanak.

8. Károsnak tartjuk, hogy ugynevezett élvezeti mérgeket félrevezető hírveréssel terjesszenek.

9. Tiltakozunk olyan orvosok működése ellen, akik a nemi ideggyengeség irodalmi kiszínezésével maguknak nagy jövedelmet biztosítanak.

10. Hangsúlyozottan kijelentjük, hogy a nemi önuralom elsősorban nem a nemi felvilágosítás, hanem az akarat kérdése. Az akarat erővel természetesen és természetijelölti eszközei vannak. Szigorúság, ernyedetlen munka, vallásosság és a lélek állandó telítése Krisztus elevenerejével a leghathatósabb eszközök az akarat erő fejlesztésére.

A deklaráció felolvasása után az egyetemi polgárok és főiskolai hallgatók lelkesen kiáltották:

Ezt akarjuk, elfogadjuk, a kollégáinknak is tartsanak ilyen előadásokat. Eljenek az értünk dolgozó és aggodó keresztény orvosok!

Március 11-én tárgyalják az italmérési fellebbezéseket

Nagyvárad thj. város fogyasztási adóhivatala 2071—1942. adóhiv. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Nagyvárad thj. város fogyasztási adóhivatala közhírré teszi, hogy az 1921. évi IV. t. c. 21. szakaszában foglaltak értelmében alakított felszólalási bizottság a nagyvárad ialmérésnek és italmérésnek az italmérési illeték kivételével ellen beadott fellebbezéseit, 1943. évi március hó 11-én délelőtt 8 órakor a nagyvárad i pénzügyigazgatóság tanácstermében fogja letárgyalni.

A tárgyalás nyilvános, azon tehát a fellebbezők vagy azok meghatalmazottjai is jelen lehetnek és érveiket észval is előadhatják. Nagyvárad, 1943. évi március hó 4-én. Városi fogyasztási adóhivatal.

Az „Alvinci huszárok” előadása a MÁV alműhelyben

Nagyvárad. Saját tud. Immár több esztendeje működő Nagyvárad i MÁV. Alműhely „Turul” Dal- és Önképzőkör műkedvelő csoportja nagy szorgalommal és lelkesedéssel fáradozik azon, hogy közönségének, mint már oly sokszor a multban — ismét egy kellemes és vidám estélyt szerezzen.

Vasárnap délután 5 órai kezdettel hozzák színre Fényes Szabolcs: Alvinci huszárok című 3 felvonásos operettjét. A darab főszerepeit: Bodnár Béláné, Kenyeres Istvánné, Fudally Manyné, Ispán Nusika, Harabula András, Kies István, Mézáros Lajos, Kenyeres István, Lajos Ernő, Szabeny Imre, Tamás Ferenc, Gróza Sándorné, Szűcs Rózeika, Mojeza Nusika, Szolnoky József, Lastofka János, Schmausz János alakítják. Az énekesrészletek betanították és a bővített zenekart vezényli Vincze László. Az előadás iránt városzerető nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Szövetkezeti mozgalom és egykéz

Oberding József érdekes tanulmánya a Közgazdasági Szemlében

II.

Az egykéz a kereskedelmi társaságok minden formájában megjelenhetik, pl. részvénytársasági, korlátozott felclősségű társasági, vagy szövetkezeti szervezetben, de létrejöhet a kereskedelmi jogi szabályozáson kívül álló társulási formában is, pl. az ú. n. egyesülések alakjában. Előfordul, hogy az egykéz feladatának az elvégzését az állam vállalja magára az e célból életre hívott intézménye vagy valamely meglévő szervezete által. Tekintve az egykéz közérdekű feladatát, gazdaságtudományilag a szövetkezeti szervezet a legmegfelelőbb, mert a szövetkezeti szellem kizárja az öncélú nyereszkesedést, üzleti feleslegét a tagjainak juttatja vissza. Ha a szövetkezeti egykéz behozatalt bonyolítja a kedvezőbb beszerzés; ha pedig kivitt, a jobb értékesítés használatát, a fogyasztók, illetve a termelők hasznát képezi, minthogy üzleti feleslegét tagjai között osztja szét. A szövetkezeti egykéz a belföldi értékesítésnél figyelemmel van a fogyasztói érdekekre is, a belföldi értékesítési árakat a termelési költségek alapján a méltányos termelői haszon beszámításával az ú. n. „igazságos áron” állapítja meg. Ármegállapítása tehát nem a kereslet és kínálat törvénye szerint történik. Ezáltal lehetővé teszi, hogy a kisebb fogyasztórévvel rendelkező rétegek is hozzá jussanak szükségletükhöz, míg korábban a kereslet és kínálat törvénye alapján alakuló piaci árak mellett, áremelkedés esetén a gyengébb vásárlóerejű réteg nem tudott vevőként fellépni.

Különösen indokolt a szövetkezeti egykéz a mezőgazdasági cikkek értékesítésén terén. Már korábban, a liberális gazdasági rendszerben is, a szövetkezeti mozgalom volt az, mely a mezőgazdasági termelőket s főleg a kisgazdákat arra buzdította, hogy termékeiket a kereskedelem kikapcsolásával maguk juttassák el a fogyasztókhoz értékesítő szövetkezeteik által. A szövetkezeti mozgalom a gazdáknak értékesítő szövetkezetekbe való szervezése útján a mezőgazdaság oly kartellzerű szervezetét akarta életre hívni, mely felvehette volna a küzdelmet az ipari kartellek uralmával szemben. Hiába mutattak rá azonban a szövetkezeti élet elméleti és gyakorlati szakemberei, hogy mennyire hátrányban van a piacon a mezőgazdasági termelő az ipari termelőkkel szemben, hiába tárgult egyre az agrárlelő az ipari termelők szervezettsége és a mezőgazdasági termelők szervezettsége következtében, a mezőgazdasági értékesítő szövetkezetek nem tudták a kívánt mértékben teret hódítani s különösen nem arra leginkább reáult délkelet-európai mezőgazdasági államokban. Ennek okát főleg kettőben jelölhetjük meg: a kisgazdarétegek túlzott individualizmusában és értelmiségi színvonalának alacsony voltában. A kisgazda a szabad vásárról nem szívesen mond le. Sokkal inkább bízik a maga üzletkötő képességében, mint bármely közös eladási szervezetben. Szereti az alkudozást, a vásárokon való ténfergést. Ez nagy elményt jelent számára. Így látta apjától, nagyapjától is.

Hogy a mezőgazdasági értékesítés közös alapon való megszervezésében

mily fontos tényező a gazdátársadalom kulturális színvonala, mi sem igazolja jobban, mint az, hogy a mezőgazdasági értékesítő szövetkezetek nemzetközi statisztikájában az amerikai és a nyugateurópai államok vezetnek, ahol a gazdátársadalom kultúrája és civilizációja már a kispolgári szinten mozog, a paraszti életformát rég magamögött hagyta.

A gazdasági világválság új utat nyitott a mezőgazdasági értékesítő szövetkezetek számára. A mezőgazdasági termények árzuhanása, mely minden közfogyasztási cikk között a legnagyobb méretű volt (a búza 70 százalékos árvesztéséget szenvedett), még a kifejezetten behozataltól élő Angliát is arra kényszerítette, hogy belföldi mezőgazdasági termelése érdekében védelmi intézkedéseket alkalmazzon. A mezőgazdasági termények árvédelme érdekében kényszer-szervezetekbe tömörítették a gazdákat. Angliában a háború előtt 17 szövetkezeti jellegű mezőgazdasági értékesítő egykéz működött. A me-

zőgazdasági egykezek útján való értékesítés mindazon cikkekre nézve kötelező volt, melyek ily módon való értékesítését a termelők többsége elhatározta. Hasonló irányba fejlődött a mezőgazdasági termények értékesítési rendje Olasz-, Német- és Franciaországban. Dániában, valamint a skandináv államokban is, nemkülönben az Északamerikai Egyesült Államokban, Ausztráliában, Újzéländban, a Délafrikai Köztársaságban, stb.

Az új gazdasági szervezési rendszerek szinte láthatatlanul terjednek a külkereskedelmi kapcsolatok hatásaként. A magyar búza német- és olaszországi átvételére például ezek az országok egykézét jelölték ki s a kereskedelmi tárgyalásoknál azt a kívánalmat fejezték ki a magyar megbízottaknak, hogy a magyar kivitt is egy intézményen, egykézben keresztül bonyolítsák le. Nálunk a „Futura” kínálkozott erre a célra megfelelő szervezetül.

Jól kiállotta a magyar gazdaság az elmúlt év háborús teherpróbáját

Emelkedett ipari termelésünk a múlt év második felében

Budapestről jelentik: A Magyar Gazdaságkutató Intézet rendszerint három havonként lép a nyilvánosság elé helyzetjelentésével. Most közzétett jelentése tehát már évvégi jellegű s így az 1942. év gazdaságtörténetét tartalmazza. Megállapítja, hogy az elmúlt év gabonatermése gyöngye volt és csaknem az összes fontosabb mezőgazdasági termékekben kisebb volt a holdankénti termésátlag, mint az előző esztendőben. Ezért sokkal kisebb mennyiség állott a fogyasztóköntség rendelkezésére, annak ellenére, hogy 1941-ben visszakérült hozzánk a termékeny Délvidék.

A jelentés azonban nem tér ki arra, hogy nem tisztán a gyöngébb termés az oka az igények ki nem elégítő ellátásának. Hiszen Szász Lajos közellátásügyi miniszter őszintén kijelentette, hogy a múlt évben alkalmazott igénybevételi rendszer nem váltotta be a hozzáfűzött várakozásokat. Ezért igen nagy mennyiségek kerültek a fekete piacra, téves tehát az a felfogás, mintha tisztán a gyöngébb termés lett volna az oka a közellátás terén felmerült nehézségeknek.

Az árakat a mezőgazdasági termelés vonalán a jelentés szerint tavaly is megváltoztatták. Ez azonban nem volt olyan nagy, mint az előző évben. Míg ugyanis az 1941—42. gazdasági évben 15 százalékkal emelték a mezőgazdasági termékek árát, addig a most folyamatban levő gazdasági évben az áremelés csak 3 százalékot tett ki. A búza ára egyáltalán nem változott meg. Az ipari termelés a múlt év második felében emelkedett. Ez figyelemreméltó megállapítás, mert az eddigi jelentésekből

úgy tudjuk, hogy az 1942. év első felében nyersanyaghiány miatt csökkenés mutatkozott. Ugy látszik tehát, a műanyagok gyártása enyhíti a nyersanyaghiányt és ez tette lehetővé a múlt év második felében az ipari termelés újabb növekedését.

Ez a növekedés azonban nem volt egyenletes. Különösen azoknál az iparágaknál emelkedett a termelés, amelyek a hadfelszerelési szükségletek szolgáltatásában állnak. Ugyancsak erősödött a beruházási célokat szolgáló iparok (így pl. a vas- és gépipar) termelése is. Ezzel szemben a fogyasztó célokat szolgáló iparok termelése csökkent. És különösen a textilipar egyes ágáinál mutatkozott nyersanyaghiány miatt csökkenés.

A beruházási tevékenység a múlt évben igen élénk volt. Főképpen a nehézipar eszközölt beruházásokat. Így pl. a bányáknál a beruházások értéke megközelítette a 100 millió pengőt és a műanyagokat előállító ipar is nagyértékű befektetéseket teljesített. Az építkezések fellülmultak az 1941. év építkezéseit, de ez csak annak tulajdonítható, hogy az 1942. év elején fejezték be az előző évben megkezdett építkezéseket. A múlt év második felében már éreztette hatását az építőanyagok hiánya. A téglagyártás is csökkent s a téglagyárak főleg a szerintük nem kielégítő szénellátás miatt panaszkodnak.

A kincstár helyzete kedvezően alakult, az adóbevétel nagyobb volt az előirányzott összegnél s így bizonyos kincstári tartalék is áll a rendes előirányzatokon kívül az állam rendelkezésére. Végeredményben azt látjuk a jelentésből, hogy a magyar gazdasági élet az elmúlt évben is — bizonyos érthető átmeneti nehézségektől eltekintve — jól kiállotta a háborús teherpróbát.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Változtatlanul fennáll a gazdák olajmagtermelési kötelezettsége

A földmivelésügyi miniszter ismételt felhívja a gazdaközönség figyelmét arra, hogy az új termésbeszolgáltatási rend, az úgynevezett Jurosek-terv, az ipari növények kötelező termeléséről szóló kormányrendeletet nem helyezte hatályon kívül. Eszerint tehát a gazdák változatlanul kötelesek eleget tenni ipari növénytermelési kötelezettségüknek, amint azt a kormányrendelet előírja. Minthogy a kötelezően termelendő ipari növények pontszáma a Jurosek-tervben kedvezően van megállapítva, az ipari növények kötelező termelésével a gazdák a besolgáltatási kötelezettség szempontjából nem kerülnek hátrányos helyzetbe.

A földmivelésügyi miniszter ugyanakkor felhívja a gazdaközönség figyelmét arra, hogy a várható korai kitavasodásra való tekintettel az idén valószínűleg korán kerül sor az olajmagvak — napraforgó, olajlen, ricinus, szója — elvetésére is. A kormány elegendő és jöminőségű olajmagvetőmag tárolásáról gondoskodott, amelyet a szerződéses termelő gazdáknak kölcsönad. Siessenek tehát a gazdák az olajnövényekre termelési szerződéseiket megkötni és vetőmagot igényelni. Erre nemcsak azért van szükség, hogy a vetőmagot a gazdák idejében megkaphassák, hanem azért is, hogy a felhasználásra nem kerülő vetőmagot ne kelljen feleslegesen tartalékolni és így az olajpogácsa-készítéstől elvonni.

Dr Kádár László előadása a Szabadegyetemen

Nagyvárad. Csütörtök este a szabadegyetemi előadásoknál már megszokott érdeklődés mellett dr Kádár László magántanár, az újvidéki kereskedelmi főiskola tanára „Magyar táj és magyar ember” címen tartott érdekes előadást.

Előadásában visszapillantott a magyarság érederére, szemléltetően vázolta, hogy a népvándorlás idején mint indultak el őseink, hogy az őshazából a kárpátek medencéjébe jussanak. Szemléltető előadásában Kádár László dr rávilágított arra, hogy pusztai nép vagyunk s így az a tény, hogy a magyarság nem vándorolt tovább nyugat felé, törvényszerű.

A kitűnő előadó élvezetes ismertetését vetített képekkel kísérte s a szemünk előtt megelevenedő magyar tájak mindennél meggyőzőbben példázták az előadó megállapításainak igazát.

Az előadónak sikeres szerepléséért a közönség és a rendezőség nevében Vidor József, az Iskolánkülvüli Népmivelési Bizottság titkára mondott köszönetet.

HÁLALOS ÍTELET ELSÖTÉTÍTÉS ALATT ELKÖVETETT BETÖRÉSÉRT. A budapesti törvényszék rögtönítélő tanácsa kötéltálati halálra ítélte László és Kreiter István betörőket, akik az elsötétítés alatt betörést kíséreltek meg.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZÉKESÉGI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nemadunk vissza

HIVATALOS ÜNNEPÉLYES ISTENTISZTELET MÁRCIUS 15-ÉN A SZÉKESEGYHÁZBAN. Nagyvárad. Saját tud. Március 15-én, a magyar szabadság ünnepén a Székesegyházban hivatalos ünnepélyes istentisztelet lesz, amelyre dr. Schriffert Béla apostoli kormányzó helynök a város polgári és katonai hatóságait is meghívta.

A céltudatos egészségápolás egyik legfontosabb szabálya az, hogy az ember hetenként legalább egyszer, reggel felkeléskor, egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet igyon, mert ez a gyomrot és a beleket alaposan kitisztítja és az egész anyagcserét előmozdítja. Kérdezze meg orvosát!

SIKERES LÉGOLTALMI PRÓBARIADÓ A VÁROSHÁZÁN. Nagyvárad. Saját tud. A városházán légoltalmi próbariadót rendeztek péntek délelőtt. Fél 11 órakor megszólaltak a gongok és a városi tisztviselők és egyéb alkalmazottak, valamint az ott tartózkodó felek a legrovidebb idő alatt levonultak az óróhelyekre. A riadó hét percig tartott. A polgármester megvizsgálta a személyzetnek és a közönségnek az óróhelyen való elhelyezkedését a megállapított, hogy a rendelkezésre álló helyiségek elég tágasak a befogadásukra. A tapasztalatok alapján a polgármester megteszi a még szükséges intézkedéseket.

Hirdetés. Az Ipartestület szőlőipari szakosztálya, Bihar megye területén működő összes szőlőiparosokat felkéri, hogy 1941. augusztus hó 1-től 1942. december 31-ig terjedő időben, azon szőlőiparosokat, akik szőlőre kiutalásban részesültek, számláikkal együtt a szakosztályiroda helyiségében, Nagyvárad, Mezev Mihály-u. 4. szám alatt jelenkezzenek. Előköszög.

A MAGYAR KIR. ÁLL. DOBÓ KATICA POLGÁRI LEÁNYISKOLA FELHÍVÁSA. Minthogy a júniusi magánvizsgálatra jelentkezők már most is küldik postán a hiányosan felszerelt kérvényeket és nem tartják be a biztosított fizetésére vonatkozó rendelkezést sem, nyomatékosan figyelmeztetik a vizsgáznai szándékozókat, hogy f. hó 20-án reggel 8 órakor személyesen kell a kéreéseket beadniuk, mert akkor az esetleges hiányokat azonnal megállapíthatják és pótolhatják. Ugyanakkor kell a 20 pengőket is befizetni. Mindazok, akik eddig postán küldötték be kéreéseiket, szintén jelenjenek meg. — Kéri lapunk útján az Igazgatóság.

Rendelt az étkezési gombák szakértői vizsgálatáról. A belügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint a gyanús gombafélék szakértői megvizsgálásával az Országos Kémiai Intézetet bízták meg. Minden olyan esetben, amikor az eljáró hatósági közegek gyanús gombafélék szakértői megvizsgálását javasolják, a gombákat és maradványokat az intézetnek kell küldeni. A beküldést lehetőleg expressz kell intézni. Lehetőleg a legfrissebb, legépebb példányokat kell beküldeni szárazon, csomagolva. Közölni kell a gomba származását, gyűjtőhelyét és azokat a körülményeket, amelyek a küldemény megvizsgálását szükségesnek tekinthetik. A vizsgálat díjtalan. (Magy. Tud.)

CREDO-TAGAVATÁS AZ OLASZI TEMPLOMBAN. Folyó hó 7-én, vasárnap tartja a Credo-egyesület új tagjainak felavatását az olasz plébániatemplomban. Az ünnepség rendje a következő: Március hó 6-án, szombaton este fél 7 órakor előkészítő szentbeszéd és litánia. Vasárnap reggel 8 órakor szentmise, szentbeszéd és a szentmise alkalmával történik az új tagok ünnepélyes avatása. Az avatást és mindkét napon a szentbeszédet P. Badalik Bertalan szentdomkos-rendi tartományfőnök végzi. Az avatásra és az előző napi szentbeszédre lisztelettel meghívja városunk katolikus társadalmát a Credo vezetősége.

MEGGYILKOLTA ÉS KIRABOLTA BARÁTJÁT EGY VASGYÁRI MUNKÁS. Miskolc. (MTI.) A csendőrség elfogta Reményik Oszkár vasgyári munkabérbérlőt, aki barátját, Szűcs István vasgyári munkást Görömbölytapolca közelében vadállati kegyetlenséggel meggyilkolta és kirabolta. Reményik bicskával vágta le Szűcs fejét, majd testét borzalmasan ömlesztette.

ELŐADÁS A JOGÁSZEGYLETBE. Nagyvárad. Saját tud. A Nagyvárad-i Jogászegylet nagyváradi helyi csoportja amely két héttel ezelőtt tartotta meg alakuló gyűlését, szombaton délután fél 6 órakor előadást rendez az Itélőtábla dísztermében. Az előadó: dr. Barsay Károly, Bihar vármegye tisztifőügyésze. Az előadás címe: A fél jogállása és védelme a közigazgatási eljárásban. Az előadást esetleg vita követi. A vitában a magyar jogászegylet minden tagja résztvehet. Hallgatónként érdeklődőket is szívesen lát a helyi csoport.

Megérkezett Budapest székesfőváros két Szent László-évi emléklakettje a Székesegyházhoz

Rövidesen elhelyezik a díszes kivitelű bronzlaketteket a Szent László-oltár két oldalán

Nagyvárad. Saját tud. Lapunk annak idején beszámolt arról, hogy Budapest székesfőváros a Szent László ünnep emlékére díszes bronzlaketteket ajándékoz a Székesegyháznak, hogy azok megfelelő módon kifejezést juttassák szeretetét és gondoskodását a feiszabadult Nagyvárad és Szent László püspöksége iránt. Az emléklakettek most érkeztek meg az Egyházmegyai Hivatalhoz.

Alkalmunk volt megtekinteni a székesfőváros által ajándékozott művészi kivitelű bronzlaketteket. Az egyik felmérés átmérőjű barokk bronzszobor

BELVÁROSI
Zoro és Huru (A két örömapa)
Derű, mo-oly, harsogó kacagás! — Az 5 és 7:15-ös, vasárnap 3, 5 és 7:15-ös előadások keretében személyesen fellépnek a »Stella Duós« excentrikus akrobaták, kik most az értékes világhírű trükkök... endes helvárai!

KORONA Filmszínházban
PREMIER!!
Iga-i Karády film. A bűn és önfeláldozó szerelem harca
Külvárosi Őrszoba
A pesti éjszaka fénye és árnyéka
Karády Katalin, Nagy István, Csontos. — Jegyelővét d. e. 11 órától

Egy éjszaka Erdélyben
Főszereplők: Szelezky, Lázár Mária, Mezev, Pager
a CASINOBAN

ELŐADÁS A SZÓRVÁNYMAGYAR-SÁG PROBLÉMÁIRÓL. Vasárnap, 7-én d. u. 5 órakor a postaigazgatóság nagyszobájában a szórványmagyar-ság problémájáról tart előadást dr. Szatmáry Lajos szórványmagyarbíró és Daday László, irói nevén Székely Mózes író. Az érdekes előadást értesülésünk szerint résztvevő a városelőkelősége és nagy érdeklődő közönség, akik a nagyfontosságú kérdést már eddig is komoly figyelemmel kísérték.

vádolt megbüntetését, mert a tárgyalás során beigazolódott, hogy Bódis Pál nem szándékosan süttötte el fegyverét a legényre.
A bíróság az ügyész kijelentése után Bódis ellen megszüntette a súlyos testi-sértés büntető című indított eljárást. A sértett jogi képviselője lemondott a vád képviselőténél átveteléről, csupán azt kérte, hogy Bódis fizesse meg a sebesült legény gyógykezelési költségét. Bódis Pál a bíróság figyelmeztetésére kötelezte magát, hogy elvileg nem zárkózik el a költségek megtérítésétől.

ISKOLAORVOSI ÉS EGÉSZSÉGTANTANÁRI TANFOLYAM KEZDŐDIK BUDAPESTEN. A MTL jelenti: Március 29-én iskolaorvosi és egészség-tanári tanfolyam kezdődik a budapesti egyetem közegészségügyi intézetében. A jelentkezési kérvényeket március 24-ig kell beküldeni.

A nagyváradi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.
330-1943. tk. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY-KIVONAT
Országos Földhitelintézet budapesti bej. cég végrehajlatának Rocska György (nős Árgyelán Máriaival), Rocska Mózes (nős Bonát Máriaival), Iaga Mózesné ez. Rocska Mária, Rocska Lina (György leánya), Rocska Miklós (György fia), Far Gy. Sándorné ez. Rocska Virág, Rocska Péter, Rocska János (nős Vársárhelyi Juliannával) és Szakadati Jánosné ez. Rocska Anna végrehajlatát szenvedők ellen indított végrehajlati ügyében a telekkönyvi hatóság utóajánlatra az újabb árverést 74.79 P stb. tőkelfövetelés és járulékjai behajtása végett a Biharugra községben fekvő és a Biharugrai 1763. sz. tkvj. betétben A. I. 1-8. soroz. alatt felvett ingatlanokra 2412 P kikiáltási árban elrendelte. Az árverést 1943. március hó 19. napján délelőtt 9 órakor Biharugra községben a község házában fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlanok a kikiáltási árnál alacsonyabb árral nem adhatók el.
Bánatpénz a kikiáltási ár 100/100-ára amelyet a magasabb igéret ugyanannyi 0/100-ára kell kiegészíteni.

Nagyvárad, 1943. évi január hó 11. napján
Dr. Implem János k. járásbíró.

Farkast akart löni és Merca Pétert találta el

Gondatlanságból okozott testisértés lett a vadászatból

Nagyvárad. Saját tud. Bodis Pál pusztai lakó gazda az elmúlt év decemberében elindult, hogy farkast löjjön a közeli erdőben. Alig tett egy néhány lépést az erdőben, azt látta, hogy megmozdul a bokor. Rálőtt a mozgó bokorra és eltalálta Merca János román legényt.

Dr. Rozsly István egyesbíró a vádlott és a sértett Merca János kihallgatása után dr. Beöthy Konrád egyetemi tanár törvényszéki orvosszakértő véleményét hallgatta meg. Beöthy Konrád dr. szakvéleményében kifejtette, hogy

Merca testén még ma is láthatók a behatoló golyók nyomai, sőt néhány sérült még bent is maradt a testében. A sebek egyébként nyolc napon belül gyógyultak volna, de, mintán a legény nem részesült idejében orvosi kezelésben, a sebek elgyógyesedtek s így sérülést még ma sem tekinthetők gyógyultnak.

Dr. Sány László királyi ügyész a bizonyítási eljárás után az eredeti vádat módosította és súlyos testisértés büntetése helyett csak gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétsége címen kérte a

Könyv és Kultura

G. Jókay Lenke:

Az öldött nap alatt

Uj irónó első nagy regénye ez a harcos színekben tobzó, harcos és mégis oly sajátosan asszonyi történet. Előadásnak áradó sodra, színkeverésének meglepő biztonsága, kompozíciójának kiemelt gondos kidolgozott részletek változatos szépsége mesteri kézzel vall. A szittya föld gazdag bősége s a hét törzs kivételes képzelőerővel megjelenített élete, mint valami hatalmas freskó gyönyörködte szemünket. G. Jókay Lenke első regényében egészen szokatlan művészi tudással oldotta meg a nagy feladatot, amelynél nehezebbet írni alig választhat magának: úgy ábrázolni a múltat, hogy a hajdankor hősei — korhű jelmezekben is — hús-vér embereként hassanak. Az érdekes szereplőkkel, izgalmas eseményekkel és költői szépségekkel zsufolt regény örök emberi érzéseket és ési indulatokat ezólatat meg. Leginkább azért, de nem utolsó sorban tisztán csendülő szép magyar nyelvért is egy csapásra megszereti az olvasó. Az Otthon Irók Körének Rákóczi Jenő országos regény pályázatán első díjjal kitüntetett regény méltán számot tarthat a magyar olvasóközönség osztatlan tetszésére.

A könyv dr. Pintér Jenőné kiadásában (Budapest, IV. Keoskerméti-u. 1.) jelent meg.

Szolgáltatás gyócszertárak:

II. CSOPORT:

ARANYASAS gyócszertár, Szt László tér 8. (M. Eajn E.) 25-74.

FEHÉR KERESZT gyócszertár, Rákóczi-u. 2. (Pakala Gy.) 14-46.

szent László gyócszertár, Szent István-tér 1. (K. Hegedüs I.) 19-29.

MEGVÁLTÓ gyócszertár, Gróf Teleki Pál-u. 55. (Németh L.) 32-01.

A gyócszertárak éjjeli szolgáltata szombat reggeltől a következő szombat reggelig tart.

RÁDIÓ

SZOMBAT, MARCHUS 6.
Budapest I.

- 5.40 Úzen az otthon. A Vöröskezeszt bajtársi rádiószolgáltata.
- 6.40 Ébresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
- 10.15 Egyveleg.
- 11.00 Győr, a kétszázéves szabad királyi város ünnepi közgyűlésének közvetítése.
- 12.10 Beszkárt-zenekar.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskezeszt bajtársi rádiószolgáltata.
- 14.00 Gáspár Lajos cigányzenekara.
- 15.15 Operarészletek és hangszerszólók.
- 15.55 Közvetítés a III. kerületi Keveutcai székesfővárosi népiskolából.
- 17.00 Egy hős lélek bucsuja. Felolvasás.
- 17.15 Könnyű zene — könnyű percek.
- 19.05 Füzesséry Mária zongorázik.
- 19.30 Hangképek innen-onnan.
- 19.55 Katonadalok és indulók.
- 20.30 Aranyos öregek. Színmű egy felvonásban.
- 21.05 Ki mit szeret?
- 22.10 Szórakoztató zene.
- 23.00 Filmdalok.

Budapest II.

- 17.00 Antos Kálmán játszik a szegedi Fogadalmi templom orgonáján.
- 17.30 A Földművelésügyi Minisztérium mezőgazdasági felőrája.
- 18.00 Donizetti-operák.

Férfiruhákat, használtakat legiobb áron vehet, eladhat

használt ruhák üzletben Bémer-tér 1. (udvarban, Hivásra hához jövök).

MOLNÁR
Megállapították az ebek kötelező oltásának sorrendjét

A sertéspiacon végzik a kötelező oltást

Nagyvárad thj. város polgármestere 7419/1943. szám alatt a következő felhívást adta ki:

A F. M. 241500/1941. sz. rendelete értelmében a kutyáknak veszettség elleni kötelező oltásával kapcsolatban az 1943. évre az alábbiakat rendelem el:

Minden ebtulajdonos és ebtartó köteles két hónapnál idősebb kutyáját (kutyáit) veszettség ellen beoltani. Az oltások idejét és módját az ebtulajdonosok nevének kezdőbetűi szerinti csoportosításával az alábbiakban közlöm:

Március 17-én A, B, C kezdőbetűk.
" 18-án D, E, F, G "
" 19-én H, I, J, K "
" 20-án L, M, N, O "
" 23-án P, R, S "
" 24-én Sz, T "
" 26-án U, V, W, Z, Zs.

Az oltásokat a sertésvásártéren lévő épületben, az oltásra kijelölt napokon d. e. 9—12 óra és d. u. 15—18 óra között végezzük.

Felhívom az ebtulajdonosok és ebtartók figyelmét, hogy — torlódások elke-

rülése végett — ebeiket kizárólag a részükre kijelölt napon vezessék elő, mert ebeik csakis azon a napon lesznek beoltva. Az ebek az oltáshoz harapás ellen biztosan védő szájkosárral ellátva, pórázon vezetendők elő. Az 1942. évi veszettség elleni oltásról kiállított állatorvosi bizonyítványt az ebtulajdonosok hozzák magukkal.

Az ebek veszettség elleni beoltása kötelező lévén, annak elmulasztása kihágást képez, a kihágást elkövetőkkel szemben pedig a törvény szigorával kell eljárnom és a kihágási eljárás lefolytatása mellett, ebeik kiirtását is el kell rendelnem.

Azon ebtulajdonosok és ebtartók részére, akik ebeik előállításában a részükre kijelölt napon igazoltan akadályozva voltak, pótnapul f. év március 27-ik napját jelölöm ki.

Nagyvárad, 1943. március 3-án.

Polgármester nevében:

Dr. Varga László e. k. tanácsnok.

VESZ brilliáns, ezüstöt, aranyat

ELAD ACOS TIBOR Széchenyi-tér 6. sz.

SZÍNHÁZ

Simor Erzszi vendégjátéka

Csütörtökön este kezdte meg Simor Erzszi háromnapos vendégjátékát a Szigligeti színházban. A „Vén diófa”-ban lépett először színpadra és a közönség meleg tapsal fogadta. Simor Erzszi valóban megnyerő külsejű művésznő és ruhái gyönyörűek. Kedves, közvetlen és ez a szerep nem is kívánt többet.

Partnere Bakay Lajos volt, aki

elismerésreméltoan oldotta meg feladatát.

Az évad legnagyobb operett sikerének főszerepeit most is a Göndör Klári—Szabó Ernő—Pákozdy Ferenc hármas játszotta és a fel-felzúgó nevetésorkán bizonyította legjobban teljesítményük értékét. Tetszett Halassy Gyula játéka is.

A színházi iroda közleményei:

Pénteken és szombaton este, Simor Erzszi felléptével: Főnyeremény

SIMOR ERZSI, a magyar filmek ünnepelet művésznője pénteken és szombaton este a „Főnyeremény” c. bohózatban lép fel, hogy megkacagtassa a váradi közönséget. Partneréi: Szógi Arany, Szabó Ernő, Benkő Béla, Daniss Győző, Bakay Lajos és Pákozdy Ferenc. Berr és Guillemaud szellemes bohózata 3 órásszünni nem akaró kacagás. Fiatal lányoknak is alkalmas. Mérsékelt emelt helyárak.

Szombaton délután a legvidámabb operett-újdoncság, a „Gyöngyvirágos huszárcsákó” kerül színre filléres helyárakkal.

Vasárnap délután negyed 4 órakor olosó helyárakkal Lehar Ferenc: Éva című nagyoperettje kerül színre Márffy Vera, Jurik Julcsi, Benkő Béla, Pákozdy Ferencel a főszerepekben.

Vasárnap este a Szigligeti Társaság jubileumi díszelőadása alkalmából „A csikós”, Szigligeti Ede örökbecsű népszínműve kerül színre rendez

helyárakkal. — Főszereplők: Hotty Éva, Fajk Rózsi, Daniss Győző, Benkő Béla, Szabó Ernő, Bakay Lajos és Mikes Béla.

Hétfőn este Népművelődési Előadás sorozatban a „Nótás kapitány” kerül színre.

Keddén este csak felnőtteknek az óriási sikerű Vaszary bohózat, a „Mondj igazat” kerül színre a bemutatkozó előadás szereposztásában.

Szerdán este 24-edszer kerül színre a „Bolond Ásvayné”. — Filléres helyárak.

Hetek óta különös gonddal és szorgalommal készül a társulat az idény legnagyobb sikerének, a „Mária főhadnagy”-nak bemutatójára. Próbatermek, szabóműhely, asztalosműhely és festőterem mind a „Mária főhadnagy” előmunkálataival foglalkozik. Bemutató előadás március 12-én.

HETI MŰSOR:

Pénteken este: Főnyeremény (Simor Erzszi).

Szombaton délután: Gyöngyvirágos huszárcsákó.

Szombaton este: Főnyeremény (Simor Erzszi).

Vasárnap d. u. Éva.

Vasárnap este: A csikós.

Hétfőn este: Nótás kapitány.

Sürgősen be kell jelenteni az adóköteles ebeket

Nagyvárad thj. város fogyasztási adóhivatala 70—1943. p. ú. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Felhívjuk az ebtartó gazdák figyelmét, hogy az adókötelezettség alá eső ebek bejelentésének határideje folyó év január hó 31-én lejárt. Minthogy ebtartók egyrésze ezen határidőben a bejelentéseket nem eszközölte, amennyiben e hirdetmény megjelenésétől számított 8 napon belül az eb-bejelentést pótlólag nem eszközözik, ellenük a vonatkozó szabályrendelet 23. szakasza alapján a kihágási eljárást megindítjuk.

Felhívjuk továbbá azok figyelmét is, akik a városi ebadóval 1941. és 1942. évről hátralékban vannak, ezen hátralékokat 8 napon belül rendezzék, ellenkező esetben a végrehajtási eljárást ellenük folyamatba tesszük. Nagyvárad, 1943. évi március hó 5-én. Városi fogy. adóhivatal.

APRÓNIRDETÉSEK

Adás-vétel

ZONGORAT vennék, gyártmány, ár megjelöléssel, Főposta, főszám 208.

367

Brilliánsot, aranyat, ezüstöt veszek Viktor ékszerész, Rákóczi-ut 3.

356

Aranyat, ezüstöt, brilliánsot vásárol Tarján órás-ékszerész, Rákóczi-ut 8.

185

Eladók regények. Dr. Baditz, Miskolc.

611

Eladó jókarban levő szürke szövét

kosztüm közepalakra. Damjanich-u.

37, ajtó 4.

366

Állási nyec

KIFUTÓ-FIUT felvesz a Szent László nyomda R. T. Szilágyi Dezső-u. 5.

Borbélysegéd azonnal beléphet. Fekete, Rákóczi-ut 31.

366

Különléle

Fertőtlenítést, polskát, mojt, mindennemű fergek irtását 38 órá gyakorta látja Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56.

Kölesönt előnyös feltétel mellett folyósit „Hitelszövetkezet, Bethlen István u. 6.

362

Elveszett

ELVESZETT ma délelőtt 9 és 10 óra között egy szemüveg Nagy Sándor-utca és Rákóczi-ut sarkán. Becsületes megtaláló adja be a Szent László-nyomdába.

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

76-és felelőszerkesztő: Feltetés kisdó: Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi